

Школьніков Владислав Ігорович,
доктор філософії в галузі права, доцент
кафедри кримінології та інформаційних
технологій Національної академії
внутрішніх справ

АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ОБРОБКИ Й АНАЛІЗУ РУХУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ЗА БАНКІВСЬКИМИ РАХУНКАМИ

Сучасні технології дозволяють правоохоронними органам ефективно ідентифікувати ризики в сфері корупції та тіньової економіки на основі аналізу інформації про рух грошових коштів за банківськими рахунками. Будь-яка інформація в електронній (цифровій) формі може бути неструктурованою та наявною у великих обсягах, що зумовлює необхідність використання спеціалізованих методик обробки та аналізу такої інформації.

Частина 3 статті 62 Закону України «Про банки та банківську діяльність» дозволяє реалізувати практику отримання на підставі запиту компетентного органу відомостей на конкретно визначену дату або за конкретний проміжок часу та стосовно конкретної юридичної або фізичної особи, фізичної особи-підприємця про:

- 1) наявність рахунків, номери рахунків;
- 2) інформацію про унікальні ідентифікатори та/або номери емісійних платіжних інструментів;
- 3) залишок коштів на рахунках;
- 4) операції списання з рахунків та/або зарахування на рахунки;
- 5) призначення платежу;
- 6) ідентифікаційні дані контрагента (для фізичних осіб – прізвище, ім'я та по батькові, ідентифікаційний номер платника податку; для юридичних осіб – повне найменування, ідентифікаційний код у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань);
- 7) номер рахунку контрагента;
- 8) інформацію про унікальні ідентифікатори та/або номери емісійних платіжних інструментів контрагента;
- 9) єдиний ідентифікатор Національного банку України (код ID НБУ) надавача платіжних послуг контрагента;
- 10) найменування надавача платіжних послуг контрагента.

Зазвичай у працівника, який на правових підставах отримав виписку за банківським рахунком клієнта, можуть виникати проблеми обробки та аналізу такої інформації з наступних причин:

1) надана інформація не відповідає вимогами, викладеним в додатку до постанови правління Національного банку України від 14.07.2006 року № 267;

2) надана інформація неструктурована;

3) надана інформація у великих обсягах;

4) суми відображені в копіях;

5) не зазначається напрямок руху грошових коштів (дебет або кредит);

6) призначення платежу містить важливі для аналізу дані у неструктурованому вигляді;

7) в одному файлі міститься інформація про різні цільові банківські рахунки щодо яких надсилався запит або здійснювався тимчасовий доступ речей і документів.

Для вирішення вищевказаних проблем необхідно використовувати технології обробки та аналізу інформації. На сьогодні за допомогою програмних продуктів, мов програмування або технологій баз даних можливо ефективно здійснювати обробку та аналіз даних. Для звичайного користувача складність полягатиме в засвоєнні технічних аспектів використання тих або інших програмних продуктів, мов програмування або технологій баз даних.

Працівниками Національної академії внутрішніх справ на постійній основі ведеться розробка спеціалізованого програмного забезпечення, яке може бути використане не тільки в освітньому процесі під час підготовки та перепідготовки кримінальних аналітиків, але і в практичній діяльності правоохоронних органів України [1]. Тому для автоматизації процесів обробки та аналізу руху грошових коштів за банківськими рахунками науковими та науково-педагогічними працівниками Національної академії внутрішніх справ було розроблено спеціалізоване програмного забезпечення “Bankir-v.2.0”, яке має наступні функціональні можливості:

1) автоматизоване створення запитів на отримання банківської інформації на підставі обробки файлу з реєстраційними даними юридичної особи або фізично особи-підприємця;

2) обробка файлів із різноманітною структурою даних про рух грошових коштів за банківським рахунком;

- 3) автоматизоване визначення напряму руху грошових коштів (дебет або кредит);
- 4) конвертація валюти за курсом на дату проведення банківської транзакції;
- 5) конвертація сум, що зазначені у копійках, у гривню;
- 6) візуалізація взаємозв'язків між контрагентами;
- 7) автоматизоване визначення ланцюгу виводу грошових коштів з банківських рахунків;
- 8) автоматизоване визначення ланцюгу вводу грошових активів на банківські рахунки;
- 9) виокремлення даних із поля про призначення банківської транзакції (прізвище, ім'я, по батькові – для фізичної особи; назву – для юридичної особи; РНОКПП або код ЄДРПОУ; адрес; номерів телефонів; паспортних даних);
- 10) створення в автоматизованому режимі шаблону протоколу огляду інформації про рух грошових коштів за банківськими рахунками.

Список використаних джерел

1. Школьніков В.І. Автоматизація процесів обробки й аналізу інформації з використанням програмного забезпечення. Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального аналізу в правоохоронній системі України : зб. тез доп. міжвідом. наук.-практ. конф., 11 серп. 2022, с. 191–192.

2. Школьніков В. І. Види аналітичних технологій та їхня класифікація (досвід Національної поліції України). Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». 2023. Вип. 3. С. 110–125. DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.3\(59\).295011](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2023.3(59).295011).

3. Комп'ютерна програма “Встановлення фактів кримінальних правопорушень, вчинених шляхом кредитно-фінансових операцій” / свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 95245 // Орлов Ю. Ю., Корнейко О. В.; Школьніков В. І. Нац. акад. внутр. справ. 2023; Зареєстр. 05.12.2023. URL: <https://iprop-ua.com/cr/ztu7vls7>.

Комп'ютерна програма “Автоматизоване формування запитів на отримання банківської інформації” / свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 95250 // Орлов Ю. Ю., Корнейко О. В.; Школьніков В. І. Нац. акад. внутр. справ. 2023; Зареєстр. 05.12.2023. URL: <https://iprop-ua.com/cr/im3u5za2>.